ประโยค ป.ธ. ๓
แปล มคธเป็นไทย
สอบครั้งที่ ๒ วันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๖๐ ณ ประเทศสหรัฐอเมริกา

แปล โดยพยัญชนะ

๑. สาวตฺถิยํ กิเรโก โคฆาตโก คาโว วธิตฺวา วรมํสานิ คเหตฺวา ปจาเปตฺวา ปุตฺตทาเรน สทฺธึ นิสีทิตฺวา มํสญฺจ ขาทติ มูเลน จ วิกฺกีณาติ ฯ โส เอวํ ปญฺจปณฺณาสวสฺสานิ โคฆาตกกมฺมํ กโรนฺโต ฐูรวิหาเร วิหรนฺตสฺส สตฺถุโน เอกทิวสํ กฏจฺฉุมตฺตมฺปิ ยาคุ์ วา ภตฺตํ วา น อทาสิ ฯ โส วินา มํเสน ภตฺตํ น ภุญฺชติ ฯ โส เอกทิวสํ ทิวสภาเค มํสํ วิกฺกีณิตฺวา อตฺตโน อตฺถาย ปจิตุ์ เอกํ มํสขณฺฑํ ภริยาย ทตฺวา นหายิตุ์ อคมาสิ ฯ อถสฺส สหายโก เคหํ อาคนฺตฺวา ภริยํ อาห โถกํ เม วิกฺกีณิยมานํ เทหิ เคเห เม ปาหุนโก อาคโตติ ฯ นตฺถิ วิกฺกีณิยมานํ สหายโก เต มํสํ วิกฺกีณิตฺวา อิทานิ นหายิตุ์ คโตติ ฯ มา เอวํ กริ สเจ มํสขณฺฑํ อตฺถิ เทหีติ ฯ สหายกสฺส เต นิกฺขิตฺตํ มํสขณฺฑํ ฆเปตฺวา อณฺฑํ มํสํ นตฺถีติ ฯ โส สหายกสฺส เม อตฺถาย ฉปิตมํสโต อณฺฑํ นตฺถิ โส จ วินา มํเสน น ภุญฺชติ นายํ ทสฺสตีติ สามํ ตํ มํสํ คเหตฺวา ปกฺกามิ ฯ โคฆาตโกปิ นหาตฺวา อาคโต ตาย อตฺตโน ปกฺกปณฺเณน สทฺธึ วฑฺเฒตฺวา ภตฺเต อุปนีเต อาห กหํ มํสนฺติ ฯ นตฺถิ สามีติ ฯ นนุ อหํ ปจนตฺถาย มํสํ ทตฺวา คโตติ ฯ ตว สหายโก อาคนฺตฺวา ปาหุนโก เม อาคโต วิกฺกีณิยมานํ เม เทหีติ วตฺวา มยา สหายกสฺส เต ฉปิตมํสโต อณฺฑํ นตฺถิ โส จ วินา มํเสน น ภุญฺชตีติ วุตฺเตปิ พลกาเรน ตํ มํสํ สามเยว คเหตฺวา คโตติ ฯ

แปล โดยอรรถ

๒. โส อหำ วินา มำเสน ภตฺตำ น ภุญฺชามิ หราหิ นนฺติ ฯ กึ สกฺกา กาตุ ภุญช สามีติ ฯ โส นาหำ ภตฺตำ ภุญฺชามีติ ตำ ภตฺตำ หราเปตฺวา สตฺถำ อาทาย ปจฺฉาเคเห ฐิโต โคโณ อตฺถิ ตสฺส สนฺติกำ คนฺตฺวา มุเข หตฺถำ ปกฺขิปีตฺวา ชิวฺหำ นีหริตฺวา สตฺเถน มูเล ฉินฺทิตฺวา อาทาย คนฺตฺวา องฺคาเรสุ ปจาเปตฺวา ภตฺตมตฺถเก ฐเปตฺวา นิสินฺโน เอกำ ภตฺตปิณฺฑำ ภุญฺชิตฺวา เอกำ มำสขณฺฑำ มุเข ฐเปสิ ฯ ตำขณญฺเญวสฺส ชิวฺหา ฉินฺทิตฺวา ภตฺตปาติยำ ปติ ฯ ตำขณำเยว กมฺมสริกฺขกำ วิปากำ ลภิ ฯ โสปิ โข โคโณ วิย โลหิตธาราย มุขโต ปคฺฆรนฺติยา อนฺโตเคหำ ปวิสิตฺวา ชนฺนุเกหิ วิจรนฺโต วิรวิ ฯ ตสฺมึ สมเย โคฆาตกสฺส ปุตฺโต ปีตรำ โอโลเกตฺวา สมีเป ฐิโต โหติ ฯ อถ นำ มาตา อาห ปสฺส ปุตฺต อิมำ โคณำ วิย เคหมชฺเฌ ชนฺนุเกหิ วิจริตฺวา วิรวนฺตำ อิทำ ทุกฺขำ ตว มตฺถเก ปติสฺสติ มมำปิ อโนโลเกตฺวา อตฺตโน โสตฺถึ กโรนฺโต ปลายสฺสูติ ฯ โส มรณภยตชฺชิโต มาตรำ วนฺทิตฺวา ปลายิ ปลายิตฺวา จ ปน ตกฺกสิลำ อคมาสิ ฯ โคฆาตโกปิ โคโณ วิย เคหมชฺเฌ วิรวนฺโต วิจริตฺวา กาลำ กตฺวา อวีจิมฺหิ นิพฺพตฺติ ฯ โคโณปิ กาลมกาสิ ฯ

ให้เวลา ๔ ชั่วโมง กับ ๑๕ นาที.

เฉลย ประโยค ป.ธ. ๓
แปล มคธเป็นไทย

แปล โดยพยัญชนะ

๑. ได้ยินว่า อ.บุคคลผู้ฆ่าซึ่งโค คนหนึ่ง ในพระนครชื่อว่าสาวัตถี ฆ่าแล้ว ซึ่งโค ท. ถือเอาแล้ว ซึ่งเนื้ออันประเสริฐ ท. ยังบุคคลให้ปิ้งแล้ว นั่งแล้ว กับ ด้วยบุตรและทาระ ย่อมเคี้ยวกิน ซึ่งเนื้อ ด้วย ย่อมขาย ด้วยราคา ด้วย ฯ อ.บุคคลผู้ฆ่าซึ่งโคนั้น กระทำอยู่ ซึ่งกรรมแห่งบุคคลผู้ฆ่าซึ่งโค สิ้นปี ห้าสิบห้า ท. อย่างนี้ ไม่ได้ถวายแล้ว ซึ่งข้าวต้มหรือ หรือว่า ซึ่งข้าวสวย แม้สักว่าทัพพีหนึ่ง แก่พระศาสดา ผู้ประทับอยู่อยู่ ในวิหารอันใกล้ ในวันหนึ่ง ฯ อ.บุคคลผู้ฆ่าซึ่งโคนั้น ย่อมไม่บริโภค ซึ่งข้าวสวย เว้น จากเนื้อ ฯ ในวันหนึ่ง อ.บุคคลผู้ฆ่าซึ่งโคนั้น ขายแล้ว ซึ่งเนื้อในกาลอันเป็นส่วนแห่งวัน ให้แล้ว ซึ่งชิ้นแห่งเนื้อ ชิ้นหนึ่ง แก่ภรรยา เพื่ออันปิ้ง เพื่อประโยชน์แก่ตน ได้ไปแล้ว เพื่ออันอาบ ฯ ครั้งนั้น อ.สหาย ของบุคคลผู้ฆ่าซึ่งโคนั้น มาแล้ว สู่เรือน กล่าวแล้วว่า อ.เธอจงให้ ซึ่งเนื้ออันบุคคลพึงขาย หน่อยหนึ่ง แก่เรา อ.แขก มาแล้ว ในเรือน ของเรา ดังนี้ กะภรรยา ฯ อ.ภรรยานั้น กล่าวแล้วว่า อ.เนื้ออันบุคคลพึงขาย ย่อมไม่มี อ.สหาย ของท่าน ขายแล้ว ซึ่งเนื้อ ไปแล้ว เพื่ออันอาบ ในกาลนี้ ดังนี้ ฯ อ.สหายนั้น กล่าวแล้วว่า อ.เธอ อย่ากระทำแล้ว อย่างนี้ ถ้าว่า อ.ชิ้นแห่งเนื้อ มีอยู่ ไซร้ อ.เธอ ขอจงให้ ดังนี้ ฯ อ.ภรรยานั้น กล่าวแล้วว่า อ.เนื้อ อื่น เว้น ซึ่งชิ้นแห่งเนื้ออันอันดิฉันเก็บไว้แล้ว เพื่อสหาย ของท่าน ย่อมไม่มี ดังนี้ ฯ อ.สหายนั้น คิดแล้วว่า อ.เนื้ออื่น จากเนื้ออันหญิงนี้เก็บไว้แล้ว เพื่อประโยชน์ แก่สหาย ของเรา ย่อมไม่มี อนึ่ง อ.สหาย ของเรา นั้น ย่อมไม่บริโภคเว้น จากเนื้อ

อ.หญิงนี้ จักไม่ให้ ดังนี้ ถือเอาแล้ว ซึ่งเนื้อ นั้น เอง หลีกไปแล้ว ฯ แม้ อ.บุคคลผู้ฆ่าซึ่งโค อาบแล้ว มาแล้ว ครั้นเมื่อข้าวสวย อันภรรยานั้น ให้เจริญแล้ว นำเข้าไปแล้ว กับ ด้วยผักอันสุกแล้ว เพื่อตน กล่าวแล้วว่า อ.เนื้อ มีอยู่ ในที่ไหน ดังนี้ ฯ อ.ภรรยา กล่าวแล้วว่า ข้าแต่นาย อ.เนื้อ ย่อมไม่มี ดังนี้ ฯ อ.บุคคลผู้ฆ่าซึ่งโค กล่าวแล้วว่า อ.เรา ให้แล้ว ซึ่งเนื้อ เพื่อประโยชน์แก่อันปิ้ง ไปแล้ว มิใช่หรือ* ดังนี้ ฯ อ.ภรรยา กล่าวแล้วว่า อ.สหาย ของท่าน มาแล้ว กล่าวแล้วว่า อ.แขก ของเรา มาแล้ว อ.เธอ จงให้ ซึ่งเนื้ออันบุคคลพึงขาย แก่เรา ดังนี้ ครั้นเมื่อคำว่า อ.เนื้ออื่น จากเนื้อ อันดิฉันเก็บไว้แล้ว เพื่อสหาย ของท่าน ย่อมไม่มี อนึ่ง อ.สหาย ของท่านนั้น ย่อมไม่บริโภค เว้น จากเนื้อ ดังนี้ อันดิฉัน แม้กล่าวแล้ว ถือเอาแล้ว ซึ่งเนื้อ นั้น เองนั่นเทียว โดยการกระทำซึ่งกำลัง ไปแล้ว ดังนี้ ฯ

แปล โดยอรรถ

๒. นายโคฆาตก์นั้นกล่าวว่า เว้นจากเนื้อเสีย เราจะไม่บริโภคภัตหล่อน จงนำภัตนั้นไปเสีย ฯ ภริยากล่าวว่า ฉันอาจทำอย่างไรได้ ขอจงบริโภคเถิดนาย ฯ เขาพูดว่า เราจะไม่บริโภคภัต ดังนี้แล้วให้ภริยานำภัตนั้นไป ถือเอามีดเดินไปยังที่ใกล้โคตัวที่ยืนอยู่ที่หลังเรือนแล้ว สอดมือเข้าไปในปาก ดึงลิ้นออกมาเอามีดตัดที่โคน (ลิ้น) แล้วถือไป ให้ปิ้งบนถ่านเพลิงแล้ว วางไว้บนภัต นั่งบริโภคก้อนภัตก้อนหนึ่ง วางชิ้นเนื้อชิ้นหนึ่งไว้ในปาก ฯ ในขณะนั้นนั่นเอง ลิ้นของเขาขาดตกลงไปในถาดภัตแล้ว ฯ ในขณะนั้นนั่นแล เขาได้รับวิบากที่เห็นสมด้วยกรรม ฯ แม้เขาแลก็เป็นเหมือนโค มีสายเลือดไหลออกจากปาก เข้าไปภายในเรือนแล้ว เที่ยวคลานร้องไปแล้ว ฯ สมัยนั้น บุตรของนายโคฆาตก์กำลังยืนแลดูบิดาอยู่ในที่ใกล้ ฯ ลำดับนั้น มารดาพูดกะเขาว่า

* อีกนัยหนึ่ง อ.เรา ให้แล้ว ซึ่งเนื้อ เพื่อประโยชน์แก่อันปิ้ง เป็นผู้ไปแล้ว ย่อมเป็น มิใช่หรือ ฯ

ลูกรัก เจ้าจงดูบิดานี้ผู้เที่ยวคลานร้องไปอยู่ในท่ามกลางเรือนเหมือนโค ความทุกข์นี้จักตกลงบนกระหม่อมของเจ้า แม้ตัวเจ้าก็ไม่ต้องห่วงแม่ เมื่อจะทำความสวัสดีแก่ตนก็จงหนีไปเถิด ฯ เขาถูกมรณภัยคุกคามแล้ว ไหว้มารดาหนีไปแล้ว ก็แล ครั้นหนีไปก็ได้ไปยังเมืองตักกสิลา ฯ ฝ่ายนายโคฆาตก์เป็นเหมือนโค เที่ยวร้องไปในท่ามกลางเรือน ทำกาละ บังเกิดในอเวจีนรกแล้ว ฯ แม้โคก็ได้ทำกาละแล้ว ฯ

พระเทพปริยัติโมลี วรทสฺสี วัดโมลีโลกยาราม แปล
สนามหลวงแผนกบาลี ตรวจแก้.